

VĂN HÓA *là* SỨC MẠNH NỘI SINH QUAN TRỌNG BẢO ĐẢM SỰ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG CỦA ĐẤT NƯỚC

👉 **THÙY DUNG**

VĂN HOÁ ĐÓNG VAI TRÒ NỀN TẢNG QUAN TRỌNG TRONG XÂY DỰNG VÀ PHÁT TRIỂN CON NGƯỜI VIỆT NAM. CHỈ CÓ THỂ LÀ VĂN HOÁ VÀ BẮT ĐẦU BẰNG VĂN HOÁ MỚI CÓ THỂ HUN ĐÚC NÊN NHỮNG CON NGƯỜI GIÀU KHÁT VỌNG, CÓ BẢN LĨNH, DẪN THÂN ĐƯƠNG ĐẦU VỚI KHÓ KHĂN, THÁCH THỨC, LÀM CHO ĐẤT NƯỚC HÙNG CƯỜNG MÀ KHÔNG MẤT ĐI BẢN SẮC. GS.TS HOÀNG ANH TUẤN, HIỆU TRƯỞNG TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC VÀ NHÂN VĂN, ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI ĐÃ CHIA SẺ VỚI PHÒNG VIÊN BẢN TIN ĐHQGHN NHƯ VẬY KHI TRAO ĐỔI VỀ PHÁT TRIỂN VĂN HÓA TRONG KỶ NGUYÊN MỚI - KỶ NGUYÊN VƯỜN MÌNH CỦA DÂN TỘC.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng nói “Văn hóa phải soi đường cho quốc dân đi”. Văn kiện Đại hội Đảng khóa XIII cũng nhấn mạnh, phát triển con người toàn diện và xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc để văn hóa, con người Việt Nam thực sự trở thành sức mạnh nội sinh, động lực phát triển đất nước và bảo vệ Tổ quốc. Theo GS, trong bối cảnh đất nước chuẩn bị bước vào Kỷ nguyên mới – Kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, vai trò của văn hóa cần được tiếp tục khẳng định như thế nào?

Quan điểm “văn hóa soi đường cho quốc dân đi” khẳng định văn hoá vừa là nền tảng vừa là định hướng phát triển của dân tộc. Vì lẽ đó, ngay từ khi đất nước chưa giành được độc lập, trong Đề cương Văn hoá năm 1943, Đảng ta đã khẳng định, cùng với chính trị và kinh tế, văn hoá tạo thành 3 mặt trận của cách mạng Việt Nam. Trên cơ nhận thức quan trọng đó, Hội nghị Văn hoá Toàn quốc năm 1946, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Văn hoá phải soi đường cho quốc dân đi”.

Quan điểm này đã được thể hiện trong chiến lược của cách mạng Việt Nam giải phóng dân tộc, xây dựng và đổi mới đất nước, cụ thể: Trong thời kỳ kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ: văn hoá kháng chiến/ văn hoá cứu quốc; Tại Đại hội VI năm 1986, khi đất nước bước vào thời kỳ đổi mới, Đảng xác định quan điểm “xây dựng nền văn hoá Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc”.

Khi đất nước mở rộng quan hệ quốc tế, trước bối cảnh của toàn cầu hoá, trong lĩnh vực văn hoá, Đảng một mặt thúc đẩy mở rộng tiếp thu giá trị tiến tiến của văn hoá nhân loại song song với giữ gìn bản sắc văn hoá dân tộc hướng đến mục tiêu “hoà nhập nhưng không hoà tan”; Văn kiện Đại hội Đảng khoá XI tiếp tục khẳng định phương hướng xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, phát triển toàn diện, thống nhất trong đa dạng, thấm nhuần sâu sắc tinh thần nhân văn, dân chủ, tiến bộ; làm cho văn hóa trở thành nền tảng tinh thần vững chắc, sức mạnh nội sinh quan trọng của phát triển. Và đến nay, Đảng khẳng định

GS.TS Hoàng Anh Tuấn

“Văn hóa thực sự trở thành nền tảng tinh thần vững chắc của xã hội, là sức mạnh nội sinh quan trọng bảo đảm sự phát triển bền vững và bảo vệ vững chắc Tổ quốc”. Quan tâm đầu tư phát triển văn hoá tương xứng với phát triển kinh tế, chính trị, xã hội. Tất cả điều này cho thấy, Đảng luôn nhấn mạnh và khẳng định vị trí và tầm quan trọng của văn hoá đối với sự phát triển của đất nước, trong đó nhấn mạnh các giá trị cốt lõi của văn hoá dân tộc, là nền tảng, hồn cốt tạo nên giá trị và bản lĩnh dân tộc.

Bước vào Kỷ nguyên mới – Kỷ nguyên vươn mình, phát triển giàu mạnh của dân tộc, để đạt được khát vọng đó, tôi cho rằng, văn hoá đã, đang và sẽ tiếp tục là trụ cột quan trọng, vừa là nền tảng vừa là động lực thúc đẩy sự phát triển đất nước, trong đó hơn hết và trước hết, văn hoá đóng vai trò nền tảng quan trọng trong xây dựng và phát triển con người Việt Nam. Chỉ có thể là văn hoá và bắt đầu bằng văn hoá mới có thể hun đúc nên những con người giàu khát vọng, có bản lĩnh, dẫn thân đương đầu với khó khăn, thách thức, làm cho đất nước hùng cường mà không mất đi bản sắc.

Thực tế thời gian qua, tại nhiều địa phương phát triển văn hóa chưa thực sự được coi trọng và quan tâm xứng tầm, ngang hàng với phát triển kinh tế, chính trị, xã hội. Theo GS, khó khăn, hạn chế trong phát triển văn hóa hiện nay là gì?

Như đã chia sẻ, Đảng và Nhà nước đã vạch ra chủ trương, đường hướng một cách rất rõ ràng. Tuy nhiên, trên thực tế, sự phát triển của văn hoá lại chưa được như kỳ vọng. Nguyên nhân dẫn đến tình trạng này thì có nhiều; tuy nhiên, theo tôi có mấy nguyên nhân căn bản sau:

Hạn chế trong nhận thức: ở nhiều nơi, vào nhiều lúc và với nhiều người chưa thực sự nhận thức đầy đủ, đúng đắn về vị trí vai trò của văn hoá. Không ít sự ví von rằng văn hoá là “bưng, bê, kê, dọn”, là “cờ, đèn, kèn, trống” ... Mặc dù là nói vui đùa nhưng - rất tiếc - nó lại phản ánh phần nào thực trạng nhận thức của một số không ít người về vị trí, vai trò của văn hoá, trong đó có cả những người có trách nhiệm nhất định trong hoạch định, triển khai chính sách

về văn hoá ở các cấp, ngành, địa phương.

Hạn chế về nguồn nhân lực: từ việc không đánh giá đúng mức về vị trí vai trò của văn hoá dẫn đến việc không coi trọng và thiếu sâu sát trong việc bố trí nhân lực khi triển khai các chủ trương của Đảng và Nhà nước về văn hoá;

Hạn chế trong đầu tư: nguồn lực đầu tư cho văn hoá hết sức hạn chế, nếu so sánh với các ngành, lĩnh vực khác có thể thấy, đầu tư cho văn hoá còn khiêm nhường; các chương trình mục tiêu quốc gia cho văn hoá chỉ đạt con số rất nhỏ với đầu tư cho các lĩnh vực khác...

Để hòa nhịp cùng đất nước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc thì giải pháp phát triển văn hóa cần được thực hiện ra sao, thưa GS?

Kỷ nguyên mới, kỷ nguyên phát triển mạnh mẽ của dân tộc đặt ra yêu cầu các trụ cột phải vừa vững vàng vừa đáp ứng được tốc độ phát triển nhanh. Trên phương diện văn hoá, chúng tôi cho rằng cần quan tâm một số giải pháp căn cơ và đột phá sau:

Thay đổi căn bản và sâu rộng nhận thức về vị trí, vai trò của văn hoá đối với sự phát triển và hùng

cường của quốc gia, dân tộc. Văn hoá vừa là nền tảng, vừa là động lực của sự phát triển. Xây dựng văn hoá quốc gia không chỉ là việc chăm lo cho cơ sở vật chất, thiết chế văn hoá mà trước hết là xây dựng nền tảng con người, bồi đắp các giá trị tâm hồn, tình yêu thương, các giá trị nhân bản; trách nhiệm của bản thân đối với mình, với gia đình, với cộng đồng và với xã hội; tạo dựng bản lĩnh, sự tự tin, đủ sức thích ứng trước sự biến động mạnh mẽ và ngày càng phức tạp hiện nay. Con đường đúng đắn duy nhất dẫn đến thành công cho việc xây dựng nền tảng con người là giáo dục; giáo dục trong gia đình, ở nhà trường và xã hội.

Kịp thời hiện thực hoá chủ trương, đường lối của Đảng và Nhà nước thành hệ chính sách cụ thể; cụ thể hoá và hiện thực hoá các mục tiêu bằng kế hoạch, hành động cụ thể để có

thể đạt đến các mục tiêu đề ra.

Xây dựng chiến lược xây dựng và phát triển con người Việt Nam thông qua thúc đẩy giáo dục toàn diện về nhận thức, hành vi; tạo dựng các chuẩn mực văn hoá mang tính phổ quát và được cộng đồng thừa nhận và tự nguyện thực hiện. Mọi cái tốt đều được khuyến khích và biểu dương, mọi cái xấu đều bị lên án và bài trừ.

Tăng cường đầu tư các nguồn lực cho việc xây dựng phát triển văn hoá. Cần xác định và kiên trì quan điểm: đầu tư cho văn hoá là đầu tư dài hạn, cần phải kiên trì, liên tục; lợi ích của sự đầu tư cho văn hoá không chỉ đo đếm bằng lợi ích kinh tế đơn thuần, không dễ dàng nhìn thấy, đôi khi chỉ có thể nhìn thấy sau một hoặc nhiều thế hệ.

Trân trọng cảm ơn GS!